

שיל"ת

קונטרס

דפי יד שנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון קלד שנה ג' פרשת קרח חודש סיון שנת ה' תשפ"ג לפ"ק

גיטין כד. - ל:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

• הא לראוקימו בגמ' גבי אשה המציאה גיטא דאירי באמר לה
הוי שליח להולכה עד דמטיית התם וכי מטיית התם שוי שליח
להולכה וקבלי את גיטך מיניה, להיות ואירי צכהאי גוונא
שנותנת הגט לשליח אחר קודם שתקבל גיטה, לכך כריכה לומר
לאותו שליח בפני נכתב ונחתם, אבל באמת בשאר האופנים
הנ"ל לא שייך שתיעשה שליח ותאמר בפני נכתב ונחתם, א"כ
קשה דאם האופן שבו בעינן שתאמר בפני נכתב הוא רק באופן
מאוד מסויים ואינו שכיח כ"כ, למה כריכה המשנה לחדש הדין
של אופן שאינו שכיח? (הערה פ"א)

• מה דבעא מיניה רב הושעיא מרב יהודה אמר ללבלר כתוב
לאיזו שתלא בפתח תחילה מהו, וא"ל תניתוה אמר ללבלר כתוב
לאיזו שארעה אגרש פסול לגרש בו, קשה מניין לו לרב יהודה
דמן משנתנו אפשר לפשוט הספק גבי ברירה בכל הש"ס,
למא דווקא כאן שאין לו טעם מיוחד להכריע את מי ירעה
לגרש אח"כ יותר מבתחילה, לכך אמרינן דהגט פסול, דכיון
דלא הכריע בתחילה למי יגרש גם אח"כ לא יוכל להכריע
בדבר, אבל בשיש טעם למה אח"כ יוכל להכריע בעניין, וכמו
שמיידי כאן במי שתלא בפתח תחילה, וכגון שהוא מקפיד שלא
יאלו בפתח זה וכדומה, דלכך מי שתעבור על מצוותו אותה
יגרש, בזה באמת נאמר דכן יש ברירה, וממילא עדיין איבעיא

לן מה יהא הדין באמר ללבלר כתוב לאיזו שתלך בפתח תחילה?
(הערה פ"ה)

• מה דתירכו בגמ' ואיבעית אימא כיון דאיפליג איפליג, והיינו דעל אף שמשמונים אזלינן בתר רוב דאחר גבורות למיתה, מ"מ כיון דהוא אינו כמו הרוב והראיה שחי עד מאה שנה, לכך לא אזלינן בו בתר רוב ויש לו חזקת חי, קשה להגם דמן הרוב שמתים בהגיעם לגבורות ילא זה, שהרי הוא חי עד מאה, מ"מ עדיין בגילו שהוא בן מאה גם יש רוב ומיעוט, דהרוב מבין אלו שהגיעו למאה אינם חיים אחר מאה עוד, ורק המיעוט ממשיכים לחיות, וא"כ למה לא נאמר דיך גם בו ליזיל כהרוב דבני גילו, ולמה נותן לה הגט בחזקת חיים? (הערה ל"ד)

• הא דאמרו בגמ' איכא בינייהו שליח מתנה, וביאר רש"י דשליח מתנה אכלו לא שייך בזיון דבעל, דהרי הזיון דמייירי שם הוא על מה שאין הבעל יודע לכותבו, ולכך דווקא גבי גט דהוא כריך לכותבו לכך זיון איכא לו בזה שאינו כותבו, אבל גבי שליח מתנה דעל המקבל לכותבו, כדתנן והמקבל נותן את השכר, אין לו לנותן זיון בזה ללא הוא כריך לכותבו, וקשה דהרי גם גבי גט אמרינן דהאשה נותנת דמי כתיבת הסופר, וא"כ למה אמרו דזיון דבעל הוא שאינו כותבו בעלמו, ועל אף שאמרו דאקנו ליה רבנן מדידה, ועכשיו כן שלו הוי, מ"מ הכתיבה עלמו ודאי לא הוא כריך לכותבו, ועוד דאם בעינן להקנות מינה לבעלה, לכאורה גם גבי נותן ומקבל כך הוא, דאל"כ יהא השטר של המקבל ואיך יקנה לו הנותן את המתנה ע"י שטר זה, וממילא בשניהם אין כאן זיון? (הערה ל"ח)

דף כד ע"א

פא. בגמ' דאמר לה הוי שליח להולכה עד דמטית התם וכי מטית התם שוי שליח להולכה וקבלי את גיטך מיניה. דהיות ואיירי בכהאי גוונא שנותנת הגט לשליח אחר קודם שתקבל גיטה, לכך צריכה לומר לאותו שליח בפני נכתב ונחתם, אבל באמת בשאר האופנים הנ"ל לא שייך שתיעשה שליח ותאמר בפני נכתב ונחתם. וקשה דאם האופן שבו בעינן שתאמר בפני נכתב הוא רק באופן מאוד מסויים ואינו שכיח כ"כ, למה צריכה המשנה לחדש הדין של אופן שאינו שכיח. ואולי יש לומר דלכך הביאו הדין גבי האשה המביאה את גיטה שצריכה לומר בפ"נ, כדי שתלמד מכך שבכל אופן שהוא בעינן לומר בפ"נ ואין לחלק בין עדות לעדות, וממילא תלמד מינה דכ"ש כל נשים אלו הנאמרות לעיל צריכות לומר בפני נכתב, דעל אף שאין להם

דין עדות, שהרי א"כ לא היו יכולות להביא גיטה, מ"מ גבי בפני נכתב חייבות בזה ככל המביא גט ממדינת הים. ולפי זה יבואר גם למה אין כתיב להדיא גבי אותם נשים דצריכות לומר בפ"נ, דזה כבר נלמד בכ"ש מאשה המביאה גיטה בעצמה. ועוד יש לומר כנכתוב לקמן (כט:): דמכאן למידים דאפי' שליח שאינו שליח לגירושין אלא רק להביא הגט, גם לו הימנוהו חכמים לומר בפני נכתב בחד.

פרק ג

פב. במשנה כל גט שלא נכתב לשום אשה פסול וכו' יתר מיכן כתב לגרש את אשתו ונמלך מצאו בן עירו וכו' פסול לגרש בו. הטעם משום דבעינן שיכתוב הגט לשם אשה זו ממש, ובלאו הכי הגט פסול, ואפי' בכתב כדי לגרש איזו שירצה ג"כ פסול דאין זה לשם אשה זו דווקא. אבל קשה דדין זה דבעינן לכתוב הגט לשמה הוא רק לשיטת ר"א, ואילו

לשיטת ר"מ דוכתב לה אחתימה קאי, אין צריך לכתוב לשום אשה, אלא די לחתום לשמה ויהא בזה גט, ואם נאמר דכר"א איירי מתניתין נחיהא, אבל לא מצינו כאן בגמ' שיפרשו המשנה דווקא לר"א. ואפי' דלקמן גבי כתב לגרש הגדולה לא יגרש בו הקטנה, ואמרו בגמ' דמה דמשמע דאת הגדולה כן יגרש בה, זהו כר"א דאמר עדי מבירה כרתי, וממילא משנתנו באמת כן כר"א אזלה, מ"מ יקשה דהטעם שאמרו דכר"א היא, לאו משום כתיבה דבעינן לשמה היא, אלא רק גבי החשש אולי גט זה של יוסף בן שמעון השני הנמצא בעיר הוא, ולכך בעינן עדי מסירה שיראו שקיבלה זו מבעלה גט זה, אבל גבי כתיבה לשמה משמע דגם כר"מ אזלא מתניתין, ותימה הוא. ובשלמא למ"ד לקמן (כו:): דמתניתין דבעינן להניח מקום התורף אזלא כר"מ ומשות תקנת קטנה ניהא, דבאמת גם לר"מ בעינן לכתוב הגט לשם האשה ואין

לכותבו קודם, אבל למ"ד דכר"א אזלא מתניתין שם ומשום לשמה, למה כאן לא אמר דכר"א אזלא גם מתניתין דילן. ובאמת גם על מ"ד שם דכר"מ אזלא יקשה כאן, דמה דבעינן שם להניח מקום התורף משום חשש קטנה הוא, ומשא"כ כאן אין חשש קטנה, דהרי הגט לא נכתב לשמה כלל, ואלא הסופר הוא דכתב כן מדעתו, ועוד דבאופן שכתב לאיזה שארצה אגרש ודאי אין חשש קטנה, דהרי לכך כתבו כדי לגרשה, ולא משום שכתב הגט הוא הגורם לקטנה, וממילא גם לשיטתו יקשה למה כאן לא אמר דכר"א דווקא אזלא מתניתין, וצ"ע.

דף כד ע"ב

פג. במשנה כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה. עיין רש"י דכתבה דגדולה וקטנה לאו דווקא. אבל באמת צריך ביאור למה נקט התנא גדולה וקטנה, ולמה לא אמר כתב

לגרש אחת לא יגרש בו את השניה, דלמאי הוצרך לכתוב גדולה וקטנה. ואולי יש לומר דהיות ומוכרח להיות שאיירי ששני נשיו יש להם שם אחת, שהארי אל"כ איך יכול לכתוב גט אחת לשניהם, וממילא כשיאמר אחת ושניה לא יבואר בו על איזו מן נשיו כתב הגט בתחילה, ועל איזו מהן לא כתב בתחילה, דהרי על כל אחת מהם אפשר לומר דאליה נתכוין, שהרי שמותיהן שוות, אלא לכך נקט התנא ואמר דבתחילה נתכוין לכתוב לגדולה מהן, ואח"כ רצה לגרש בו את הקטנה מהן, והיינו דזהו החילוק היחיד להבדיל בין שתי נשיו הגדולה מהן והקטנה מהן, אבל באמת לאו דווקא הוא, וה"ה בששתיהן שוות בשנים, או שכתב לקטנה שאין מגרש בו הגדולה, ולהיכר בעלמא נקט כן. **פד.** בגמ' אבל יש לו שתי נשים דאיהו קא כתיב לה אימא כשר כתב רחמנא לה לשתה וסיפא למא לי הא קמ"ל דאין ברירה. היינו דהסיפא דמיירי בכתב

לאיזה שארצה אגרש בו דפסול, זה בא לחדש דאין ברירה לומר דהוברר למפרע דכתב הגט לשם מי שגירש בו, אלא דאין ברירה ולכך פסול הגט, דגם כשהתברר שגירש אחת בו, מ"מ לא נכתב הגט לשמה דווקא. אבל קשה דמה היה הקושיא כלל וסיפא למה לי, והיינו שהיה קשה לגמ' דהרי מה דבעינן לכתוב לשמה כבר למדנו מן הא דכתב לגרש הגדולה דאסור לגרש בו הקטנה, הרי עדיין יש חידוש באופן זה שכתב לאיזו שארצה אגרש בו, לומר דעל אף שנכתב גט זה גם לשם אשה זו, מ"מ אינו כשר עד שיכתבנו רק לשמה ולא לשם אשה אחרת כלל, והיינו דהו"א דדי לן שיכתוב הגט גם לשם אשה זו ובזה כבר יתקיים לה לשמה, וזה קמ"ל דבעינן רק לה, וממילא מניין לנו דלחדש דאין ברירה בא הסיפא, וצ"ע.

דף כה ע"א

פה. בגמ' בעא מיניה רב הושעיא מרב יהודה אמר ללבלר כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה מהו א"ל תניתנה אמר ללבלר כתוב לאיזו שארצה אנרש פסול לגרש בו. אלמא אין ברירה, וממילא הוא הדין באמר לו כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה, דכיון דבברירה תליא מילתא כבר תניתנה דאין ברירה. אבל קשה מניין לו לרב יהודה דמן משנתנו אפשר לפשוט הספק גבי ברירה בכל הש"ס, דלמא דווקא כאן שאין לו טעם מיוחד להכריע את מי ירצה לגרש אח"כ יותר מבתחילה, לכך אמרינן דהגט פסול, דכיון דלא הכריע בתחילה למי יגרש גם אח"כ לא יוכל להכריע בדבר וא"א להכשיר הגט בכך, אבל בשיש טעם למה אח"כ יוכל להכריע בעניין, וכמו שמיירי כאן במי שתצא בפתח תחילה, וכגון שהוא מקפיד שלא יצאו בפתח זה וכדומה, דלכך מי שתעבור על מצוותו ראשונה

אותה יגרש, בזה באמת נאמר דכן יש ברירה, דכיון דבתחילה לא היה להכריע הדבר כמו אח"כ, דהרי לא הוברר מי תעבור על מצוותו, לכך כן יהא ברירה ויהא גט, וממילא עדיין איבעיא לן מה יהא הדין באמר ללבלר כתוב לאיזו שתצא בפתח תחילה מהו. ואין לומר דאין ברירה ויש ברירה אינו תלוי כלל באם יש לו טעם להכריע ולברר, דכשמו כן הוא, ברירה, דהיינו לברר הדבר למפרע, וממילא בכשאין הדבר נברר בסוף יותר מבתחילה אין כאן כלל ברירה, ולכך הגט פסול, דלא נכתב לשם אשה מסוימת ובעינן לשמה וליכא, וצ"ע.

דף כה ע"ב

פו. בג' דתנן מה היא באותן הימים ר' יהודה אומר הרי היא כאשת איש לכל דבריה ולכי מיית הוי גיטא. היינו דעל אף שהגט יהא גט רק אחר שהתברר למפרע שהוא מת מחולי זה, מ"מ סבר

ר' יהודה דגט מעליא הוא, דהוברר למפרע דבאמת מת מחולי זה כדבריו, וממילא מצינו דר' יהודה סבר דיש ברירה, ובתולה בדעת אחרים איירי, דהרי אין בידו למות, דה' הוא הממית ומחיה. אבל קשה איך שייך שיאמר ר' יהודה שבאותן הימים הרי היא כאשת איש לכל דבריה, והיינו אפי' לקולא לאכול בתרומה מכוח בעלה וכדומה, הרי אם באמת ימות מחולי זה והוברר הדבר שהיתה מגורשת למפרע, נמצאת אוכלת תרומצה באיסור, ואיל נתיר לה לקולא לאכול אם יש חשש שיתברר למפרע דמגורשת היא. והוא הדין דיקשה גם לגבי זינתה דסבר ר' יהודה דהרי היא בחנק דעדיין אשת איש גמורה היא, דלמה באמת נענישה מספק במיתה, הרי אפשר שימות בעלה מחולי זה ויתברר שהיתה מגורשת וממציא אין זה זנות כלל, ולא תתחייב מיתה בחנק. ועיין בתוד"ה מה היא דביאר ע"פ הגמ' לקמן דמה שאמר מהיום יהא גט אם מתי

מחולי זה, כוונתו לומר דיהא גט שעה אחת קודם מיתתו, אבל אין כוונתו שיהא גט מאותו יום שאמר כן, וממילא לכך ניהא שכל אותן הימים אשת איש גמורה היא, דעדיין לא היה גט גם למפרע. אבל א"כ קשה מה הקשו כלל מה היא באותן הימים, הרי ברור לן שאם כוונתו לשעה קודם מיתתו דיהא דינה כאשת גמורה, ומה היה הספק בעניין כלל. ואולי יש לומר דהו"א דהיות וכל שעה בספק גט היא, שהרי אפשר שמיד אח"כ ימות, וממילא תהא אסורה לאכול בתרומה, וזה קמ"ל דאין לה לחשוש לכך, וכל זמן שבעלה חי מותרת לאכול בתרומה ואינה חוששת שמיד ימות ושאמורה בכך. אבל צריך ביאור למה באמת לא תחשוש להכי ומותרת לאכול בתרומה, וצ"ע.

דף כו ע"א

פז. בגמ' מאי תקנה אמר ר' יונתן מפני תקנת סופר זר"א היא דאמר עדי מסירה כרתי ובדין

הוא דאפי' טופס נמי לא לכתוב ומשום תקנת סופרים שרו רבנן. לפי דברי ר' יונתן כאן בגמ' עולה דהתקנה דמיירי הכי אינה טעם לאסור, אלא כי אם טעם להתיר, דלכך שרו רבנן לכתוב טופס הגט משום תקנת הסופרים. וא"כ יקשה למה בשאר שטרות כלל אסרו לכתוב תורף השטר, הרי לר"א דסבר עדי מסירה כרתי רק גבי גט בעינן לשמה, ואין לומר דבשאר שטרות אסרו גזירה שמא יכתוב גם גיטין, דאם בגט עצמו התירו לכתוב טופס השטר משום התקנה, למה בשאר שטרות יגזרו אטו גט כשבגט עצמו לא יגזרין טופס אטו תורף. ועוד קשה דאם מה דאמרו במשנה 'מפני התקנה' עולה רק על הטעם להתיר בגיטין לכתוב הטופס, למה אמרו כן רק אחר שמיירי במשנה על שאר שטרות, הרי אין זה נכתב כלל עליהם, והיה למשנה לומר כותבין טופסי גיטין מפני התקנה, אבל יש להניח מקום האישי וכו', וכן בשטרי מלוה וכן

בשטרי מקח וכו', אבל לכתוב מפני התקנה שלא במקומו למה. ואולי יש לומר דבאמת אי לאו תקנת סופר היה לר"א לאסור לכתוב בין גיטין ובין שאר שטרות כלל, וכל זה משום הא דכתיב לה לשמה, דגזרינן טופס אטו תורף ושאר שטרות אטו גיטין, ורק משום תקנת סופרים התירו בכולן לכתוב הטופס לבד, דאפשר לחלק בהכי ולא לטעות להתיר גם התורף, דדבר המיסתבר הוא שדבר כללי ששייך בכולם אפשר לכתוב קודם, אבל פרטי השטר שעל מעשה זה דווקא לא יכתבו קודם למעשה, ולכך בין בגיטין ובין בשאר שטרות התירו לכתוב הטופס קודם, אבל התיר התורף בשאר שטרות אין להתיר אפי' דבגט עצמו התירו הטופס, דלחלק בין גיטין לשטר שטרות אינו מסתבר כמו לחלק בין טופס לתורף בכל מיני שטרות, וממילא ניחא דמפני התקנה דהיינו תקנת סופר התירו בכל אלו לכתוב הטופס, אבל התורף בכל נאסר נאסר אטו גיטין. רק

דעדיין קצת יקשה למה בכל המשנה מיירי במה בעינין להניח ולא במאי מותר לכתוב, דאם מביאים אח"כ על ההיתר ולא על האיסור, היה למשנה לדבר רק ממה דמותר וכהתקנה, ולא במה דאסרו דעל זה לא מבואר במשנה להדיא הטעם. ואולי יש לומר דע"פ מה שאמרנו ניהא ג זה, דלכך איירי במה דאסור והיינו היכן צריך להניח, דרק מפני התקנה התירו כתיבת הטופס, אבל היכא שלא שייד התקנה לא התירו, וממילא מה דאמרו מפני התקנה לא בא לבאר הטעם לעשות כך וכך, אלא הוא טעם למה בזה ובזה אסור דרק מפני התקנה התירו, וכל אלו הנאמרים למעלה אינם מכלל תקנה זו, דרק הטופס התירו בשביל תקנה זו.

דף כו ע"ב

פח. בגמ' קשיא דר' אלעזר אדר' אלעזר תרי תנאי ואליבא דר' אלעזר. היינו דנחלקו בשיטת ר"א האידך היא סובר, דלת"ק הטופס כתבינן בגט קודם, ואילו

בשאר שטרות התורף לא גזירה אטו גיטין, ואילו לר"א בגט אין כותבין כלל כלום קודם, ואילו בשאר שטרות מכשיר אם הניח המקומות דלעיל (כך סבר רש"י, ומשא"כ תוס' סבר דלר"א מכשיר בשאר שטרות אפי' כתב התורף שלהן, דלשיטתו לא גזרינן שאר שטרות אטו גיטין). אבל קשה דאם במחלוקת תנאים אליבא דר"א איירי, למה נקטו במשנה שיטת ת"ק בלא שם התנא, ואילו בשיטת ר"א בשמו של ר' אלעזר, הרי אין זה דבר ודאי דזהו שיטת ר' אלעזר עצמו, דהרי ת"ק נחלק בזה דאין זה שיטתו, והיה למסדר המשנה לומר וי"א בשם ר"א וכו', ולא בשמו של ר"א עצמו. ועוד קשה דאם שיטות ת"ק ור"א הן ב' דיעות בשיטת ר"א, למה נכתב שיטת ר' יהודה בין שיטות אלו, היה למסדר המשנה להביא ב' השיטות שנחלקו בשיטת ר"א, ואח"כ להביא שיטת ר' יהודה בעניין. ועיין בתוד"ה ר' אלעזר בע"א דכבר הקשה על רש"י דאמר דלר"א

מכשיר בשאר שטרות רק בהניה המקומות הנ"ל, א"כ למה לא הביאו שיטת ר"א מיד אחר ת"ק עיי"ש, ולשיטתו תירץ דלכך הביאו ר' יהודה אחר ת"ק דדבריהם הוא על דברי ת"ק דאיירי בטופס, ואילו ר"א בשאר שטרות איירי בכל השטר, ואילו בגיטין אפי' בטופס פסיל, ולכך נכתב לדעתו כסדר, אבל כל זה רק אם איירי בג' שיטות דבכך ניהא דסדרוהו לפי השיטות, אבל עכשיו שאיירי בשיטת ר"א עצמו, היה למסדר לסיים המחלוקת בדבריו ורק אח"כ להביא את שיטת ר' יהודה שהוא שיטה החולקת על שיטות אלו. ואולי יש לזמזר דבאמת לשיטת התנא החולק על ת"ק הגם שחולק על ת"ק דאין זה שיטת ר"א, מ"מ הוא מודה דרבנן סברי כמו שאמר ת"ק, רק דהוא סובר דלא בשיטת ר"א אמרו הכי, אלא שיטת ר"מ היא, ובאמת ר"א חולק בזה, וממילא ניהא דלתנא זה שהביאו בסוף המשנה הוא סבר דרק ר"א חולק בזה אבל ת"ק

דבריו קיימין רק שאין זה שיטת ר"א, ולכך נקטו בשמו ר"א, למימר דאינו חולק בעצם שיטת ת"ק אלא בכמי נאמרה שיטה זו. ולפי זה גם ניהא למה הביאוהו בסוף ולא שיטת ר' יהודה בסוף, דבאמת גם למ"ד שר"א חולק על ת"ק למעשה הוא סובר כת"ק, ולכך הביאו בתחילה שיטת ר' יהודה החולק על שניהם ופוסל בכולן, ובסוף הביאו גם שיטת תנא זה דסבר דר"א גם הוא חולק בהכי.

פט. בגמ' רב חסדא אמר אבימי משום תקנת עגונות וכו' אמרי לה ר"מ דאמר עדי חתימה כרתי וכו' וזמנין דהוה ליה קטטה בהדה ורתה עלה וזריק ליה ניהלה ומעגן ומותיב לה. פירוש דבריו אין לפרש דקטטה היינו שהגט יגרום להם לקטטה, דא"כ רב חסדא כר' שבתי הוא, ולמה ליה לחשוש דווקא לעגונות, אלא דאיירי שהקטטה מחמת טעם אחר היה, רק דחיישינן שהיות ויש לו שטר מוכן, בעידנא דריתחא לא יתן לה כמו שצריך, וממילא יזרוק

לה הגט ולא תהא בזה ודאי מגורשת דחיישינן שלא נפל ברשותה, וממילא תישאר זו עגונה, ולכך אין להכין הגט לגמרי קודם לכן. אבל קשה דהרי לר"מ בעינן עדי חתימצה, והם ונדאי לא יחתמו על הגט בסתם אם אין כוונתו לגרשה, וא"כ עדיין לא יהא הגט מוכן לזורקו עליה מיד, דיצטרך לחפש עדי חתימה, ולמה נחשוש כאן שיזרקנו ותישאר עגונה. ואולי יש לומר דעדי חתימה בקל ימצא ועדיין לא ישכח מרוגזו, ומשא"כ כתיבת כל הגט דבר שמצריך זמן הוא, דלא בקל ימצא סופר שיכתבנו מיד, וגם אם יכתבנו יקח לו זמן לכתוב וכבר יישכח רוגזו ולא יהא חשש עגונה בזה, ורק בשהוא מוכן חיישינן להכי.

דף כז ע"א

צ. במשנה מצאו בחפיסה או בדלוסקמא אם מכירו כשר. עיין רש"י דביאר דאו או קתני או שמכירו ואפי' מצאו בכל מקום ולא דווקא בחפיסה או

בדלוסקמא כשר, דע"פ הכירו את הגט סמכינן דגט שלו הוא ולכך כשר. אבל קשה דא"כ למה אמרו במשנה בתחילה דאם לא מצאו לאלתר פסול, היה לגמ' מצאו לאחר זמן פסול אבל מצאו וכו', שיהא משמע בזה שדין ב' עולה על דין א' וכמו במה דברים אמורים הוא, וגם בזה היה צריך להקדים ולומר אם מכירו או שמצאו בחפיסה, שהרי אם מכירו עולה על דין א' והיה צריך להמשיך קודם החילוק בו, ואח"כ להביא עוד דין חדש במצאו בחפיסה וכו', אבל עכשיו שבדין א' נקט ואם לאו פסול, משמע דכלל אין שום אפשרות בשלא מצאו לאלתר שיהא כשר, ואילו דין ב' משמע דעולה רק על מצאו בחפיסה ובדלוסקמא, דגם שם לא די שיכיר החפיסה או הדלוסקמא, אלא צריך שיהא מכיר חוץ מכך גם את הגט עצמו, ודווקא בב' אלו יהא כשר הגט, ומניין לרש"י דדי בהיכר של החפיסה או הדלוסקמא או בהיכר של

הגט עצמו לבדו, דמלשון המשנה לא משמע כן.

צא. בגמ' אמר רבה לא קשיא כאן

במקום שהשיירות מצויות כאן

במקום שאין שיירות מצויות

ואפי' במקום שהשיירות

מצויות והוא שהוחזקו וכו'.

היינו שני יוסף בן שמעון בעיר

אחת דאי לא תימא הכי קשיא

דרבה אדרבה, דגבי בי דינא

דרב הונא דכשיירות מצויות

הוא פסק רבה דיחזיר, ולכך

מוכרחים לומר דשם איירי בלא

הוחזקו ולכך יחזיר. אבל קשה

דא"כ משנתנו איירי באופן

דחוק ביותר, דווקא בשיירות

מצויות ודווקא בהוחזקו,

ולכאורה קשה דלא משמע כ"כ

לדחוק המשנה בכך, דא"כ היה

צריך לומר להדיא דרק באופן

מסויים מאוד החלכה כן. ועוד

קשה דאם איירי בהוחזקו באותו

עיר ב' יוסף בן שמעון, למה רק

בשיירות מצויות נחשוש להכי,

הרי יש לחשוש דזה שנמצא כאן

בעיר ששמו כשמו שלו הגט,

ולמאי בעינן בשביל זה שיירות

מצויות דווקא. והיה נראה לומר

דאדרבא אפי' במקום שאין

שיירות מצויות והוא שלא

הוחזקו שני יוסף בן שמעון,

דדווקא בהכי יהא כשר הגט,

כיון דלא הוחזקו, אבל בהוחזקו

גם בשאין שיירות מצויות יש

לחשוש לכך. ועיין בתוד"ה כאן

דחקשה כעין זה למה בהוחזקו

שני יוסף בן שמעון בעיר אחת

אין חוששין שהוי גט של השני,

ותירץ שם דהיות ויודעים אנו

שנפל ליוסף בן שמעון אחד אין

לנו לחשוש שזה הגט של השני,

דהרי אין שיירות מצויות, ורק

בשיירות מצויות שיש טעם

לחשוש לנפילה של השני

חיישינן להכי גם בידעינן שנפל

לאחד. וממילא ניהא מה

דחקשינו למה מן ההכרח לומר

דמיירי כאן בשיירות מצויות אם

גם בהוחזקו איירי, רק דעדיין

יקשה למה אם איירי במשנה

באופן דחוק כ"כ לא נכתב כן

להדיא. אבל מ"מ לפי דברי

התוס' נראה דדווקא באופן

שידעינן שנפל לאחד מהם הוא

דלא חיישינן ליוסף בן שמעון

אחר בשאין שיירות מצויות,

אבל באופן שנמצא גם זה ואין יודעים למי להחזיר כמו בהא דמצא גיטי נשים, דמיירי שלא ידעינן שנפל לאחד מהם, בזה באמת כן יש לחשוש אפי' בשאין שיירות מצויות ולא להחזיר, וצ"ע בזה לדינא.

דף כז ע"ב

צב. בגמ' אמר לך מי קתני אם אמר תנו נותנין ואפי' לזמן מרובה דלמא אם אמר תנו נותנין בדקימא לן לאלתר. עיין רש"י דביאר דדווקא במשנה זו אין הכרח לומר דתנו לזמן מרובה הוא ולכך לא אמר ר' זירא כרבה, אבל בכרייתא שהביא ר' זירא כן הכרח יש לומר דאפי' לזמן מרובה יחזיר לאשה, דאל"כ ואיירי דווקא לאלתר מה החידוש שיחזיר לה, הרי הבעל מודה, אלא ודאי לזמן מרובה איירי וזה החידוש שמ"מ יחזיר לאשה. אבל קשה דיש לומר דבאמת גם לאלתר יש חידוש במה שאמרו יחזיר לאשה ועל אף שהבעל מודה, דהיה אפשר לומר דדווקא בשנאבד הגט

לשליח והוא מצאו לאלתר לכך כשר הגט, כיון דהוא המוצאו ומיד אחר שנאבד לו מצאו ודאי בגט המדובר איירי ולכך הוא כשר, ומשא"כ בשאחר מוצא הגט יש יותר לחשוש דבגט אחר איירי ולא באותו הגט, וממילא הו"א דלא יחזיר לאשה דלמא אין זה אותו הגט, אלא של אדם אחר הוא, וממילא על אף שהבעל מודה לא יחזיר, וזה קמ"ל דלאחר יחזיר, וממילא עדיין יקשה לר' זירא עצמו מה ההכרח שלו לומר דאפי' לזמן מרובה יחזיר דלכך הקשה משם סתירה על משנתינו, וצ"ע.

צג. בגמ' רבי אומר כדי לכתוב את הגט ר' יצחק אומר כדי לקרותו וכו'. היינו דהם סברו דזהו הזמן שאמרו במשנה לאלתר, אבל יותר מכך לזמן מרובה ייחשב ויהא הגט פסול בכך. אבל קשה דמה עניין שיעור זמנים אלו לשיעור הזמן שאמרו במשנה דבעינן לאלתר, דבשלמא השיטות דלעיל דאיירי בשיעור דשהה אדם או בשעבר אדם וכדומה ניהא, דלשיטתם כוונת

המשנה לשיעור שיהא אפשר לחשוש לגט שנפל מאדם אחר, ובלא זה אין לחשוש ולהכי ולכך כשר דהוי לאלתר, אבל בשיעור כתיבת הגט וכדומה מה עניינו לכאן כלל, וצ"ע.

דף כח ע"א

צד. בגמ' איתביה אביי המביא גט והניחו זקן אפי' בן מאה שנה נותן לה בחזקת שהוא קיים וכו' ואיבעית אימא כיון דאיפליג איפליג. היינו על אף שמשמונים אזלינן בתר רוב דאחר גבורות למיתה, מ"מ כיון דהוא אינו כמו הרוב והראיה שחי עד מאה שנה, לכך לא אזלינן בו בתר רוב ויש לו חזקת חי. אבל קשה דהגם דמזן הרוב שמתים בהגיעם לגבורות יצא זה, שהרי הוא עד מאה, מ"מ עדיין בגילו שהוא בן מאה גם יש רוב ומיעוט, דהרוב מביין אלו שהגיעו למאה אינם חיים אחר מאה עוד, ורק המיעוט ממשיכים לחיות, וא"כ למה לא נאמר דיש לזיל בו ג"כ כהרוב

דבני גילו, ולמה אמרו דנותן לה הגט בחזקת חיים. ואולי יש לומר דהיות זוכה זה לאריכות ימים ושנים לא שייך בו עוד לילך בתר רוב, דמה שהאריך ימים ודאי זהו משום זכות מיוחדת שיש לו מה שאין לאחרים, וממילא על אף שרוב בני גילו גם אין ממשיכים לחיות, מ"מ כל אחד וזכותו הוא, ואצלו אולי יש זכות שאין לאחרים וכן יאריך ימים יותר מהם, ולכך יש לו חזקת חי ויתנו הגט.

צה. בגמ' ורמינהו הרי זה גיטך שעה אחת קודם למיתתו אמורה לאכול בתרומה מיד. ותירצו בגמ' דשאני תרומה דאפשר לה לאכול חולין, ואילו גט אי אפשר דא"כ לא יוכלו לשלוח שום גט וישארו עגונות. אבל גבי תרומה עצמה קשה, דלעיל (כה:): גבי מה היא באותן הימים באדם שאמר הרי זה גט אם מתי מחולי זה, ואמר ר' יהודה הרי היא כאשת איש לכל דבריה, ולכי מיית הוי גיטא, וכבר הקשינו שם דאם כשימות זה

יתברר דהיה גט כבר מאז שאמר כן, איך נאמר דהיא כאשת איש לכל דבריה גם לקולא ולאכול בתרומה, הרי אפשר שאח"כ יתברר שאכלה אותו באיסור. ושם תירצנו מתוס' דבאמת איירי שם שיחול הגט רק שעה קודם מיתתו ולא מאז שאמר כן, וממילא ברוב הזמן הרי היא אשת גמורה, ולשמא ימות לא חיישינן. אבל עכשיו שאמרו כאן דגם בשעה אחת קודם מיתתו אסורה לאכול בתרומה הדרא קושיא לדוכצא האיך תאכל בתרומה, הרי אם כאן שאיירי שאמר להדיא שעה קודם מיתתו אסורה, כ"ש שם שרק מפרשינן דבריו לשעה קודם מיתתו שתהא אסורה האכול בתרומה, וצ"ע.

צו. בגמ' אמר רב אדא בריה דרב יצחק שאני התם שהרי אסרה עליו שעה קודם מיתתו וכו', רבא אמר שמא מת לא חיישינן שמא ימות חיישינן. היינו דסבר רבא דלשמא ימות חוששים ולכך כל שעה חיישינן שמא עכשיו הוא כבר שעה

קודם למיתתו. אבל קשה מה הנפק"מ בין תירוצו של רבא לתירוצו של רב אדא, הרי זהו מה שכבר תירץ רב אדא דשאני התם שאסרה עליו שעה קודם מיתתו ולכך חיישינן, וא"כ ודאי הכוונה הוא דחיישינן שעכשיו הוא שעה קודם מיתתו והיינו דחיישינן לשמא ימות, וממילא קשה על רבא מה בא הוא להוסיף אחר תירוצו של רב אדא. ואולי יש לו מר דעל אף שגבי הקושיא כאן אין חילוק ולתשובה אחת ייחשב, מ"מ גבי שאר דינים חילוק גדול יש ביניהם, והיינו דרב אדא סבר דהיות וחילוק יש כאן גם לגבי דבר שהוא מחיים, ממילא יש לחשוש לזה, ואין כלל נפק"מ דהמשמעות הוא שחיישינן לשמא ימות, דאפי' אם בשאר מקומות לא חיישינן לשמא ימות, מ"מ גבי זמן של מחיים חיישינן לה, ומשא"כ רבא סבר דבכל מקום לשמא ימות חיישינן, ולא דווקא משום דיש כאן נפק"מ לזמן של מחיים.

דף כח ע"ב

צז. בגמ' אלא לאו מת יוצא למות
 נהרג יוצא ליהרג וקתני בבית
 דין של ישראל ישואו את
 אשתו. היינו דקושיא הוא על
 משנתינו דאמרה דבנגמר דינו
 עדיין חיישינן דלמא מצאו עליו
 זכות ולא נהרג, ולכך נותנין
 עליו גם חומרי חיים, דכאן כתיב
 דמשיאים את אשתו ואין נותנין
 עליו חומרי חיים. ומחמת קושיא
 זו חזרה הגמ' לתרין דמת ונהרג
 היינו מת ונהרג ממש. אבל
 קשה דאפשר לתרין קושיא זו
 ולחלק בינו למשנתינו, ובאמת
 למימר דאיירי ביוצא למות
 ויוצא ליהרג, ומה שאמרו
 במשנה ביוצא ליהרג איירי
 בשפסקו דינו ליהרג, אבל עדיין
 לא מסרוהו לידי מי שיבצעו
 הפסק דין להורגו, ולכך חיישינן
 עדיין דלמא ימצאו עליו זכות
 ויבטלו דינו, אבל כאן בברייתא
 אולי איירי בשכבר יצא ליהרג
 ממש, והיינו שכבר נתנוהו לאלו
 המבצעים הפסק, ולכך גם נקטו
 כאן בלשון איש פלוני נהרג,

דאפי' שאינו נהרג ממש, מ"מ
 כיון דכבר נמסר ליהרג מחשבינן
 אותו כהרגו, ובכחאי גוונא
 באמת לא חיישינן עוד שימצאו
 עליו זכות ויבטלו דינו, דכבר
 יצא מיד בית דין לידי המבצעים
 הפסק, וקשה למה לא תירצו כן
 בגמ'. ועיין לקמן (כט.) בתוד"ה
 אבל בב"ד דהובא שם הגמ'
 בסנהדרין שגם אחר פסק דין
 ושהוציאו אותו ליהרג, היה אחד
 רוכב על סוס וסודרין בידו, שאם
 מצאו לו זכות מניף הלה
 בסודרין כדי שלא יבצעו את גזר
 הדין, משמע להדיא משם שגם
 אחר שניתן זה היוצא ליהרג
 לידי המבצעים הפסק, מ"מ
 אפשר עדיין למצוא לו זכות
 ולבטל גזר הדין, ודלא כפי
 שאמרנו, וממילא לכך לא תירצו
 כן בגמ' וחזרו לומר דמת ונהרג
 ממש הוא.

דף כט ע"א

צח. בגמ' אמר אביי התם טעמא
 מאי משום בזיון דבעל הכא
 בעל לא קפיד וכו' מאי בינייהו

איכא בינייהו שליח מתנה. עיין רש"י דביאר דשליח מתנה אצלו לא שייך בזיון דבעל, דהרי הבזיון דמיירי שם הוא על מה שאין הבעל יודע לכותבו, ולכך דווקא גבי גט דהוא צריך לכותבו לכך בזיון איכא לו בזה שאינו כותבו, ולכך איכא לו בזיון בזה, אבל גבי שליח מתנה דאין עליו על הנותן לכותבו, אלא על המקבל לכותבו, כדתנן והמקבל נותן את השכר, ולכך אין לו בזיון בזה דלא הוא צריך לכותבו. אבל קשה דהרי גם גבי גט אמרינן דהאשה נותנת דמי כתיבת הסופר, וא"כ למה אמרו דבזיון דבעל הוא שאינו כותבו בעצמו, ועל אף שאמרו דאקנו ליה רבנן מדידה, ועכשיו כן שלו הוי, מ"מ הכתיבה עצמו ודאי לא הוא צריך לכותבו, ועוד דאם בעינן להקנות מידה לבעלה, לכאורה גם גבי נותן ומקבל כך הוא, דאל"כ יהא השטר של המקבל ואיך יקנה לו הנותן את המתנה ע"י שטר זה, אלא לצריך לומר דגם שם הוא מקנה השטר לנותן, וא"כ מה החילוק

בין שליח מתנה לגט, ובשניהם לכאורה אין כאן בזיון, וצ"ע.

דף כט ע"ב

צט. בגמ' כי פליגי היכא דאמר ליה שקול מינה חפץ והדר הב לה גיטא ואזל איהו ויהיב לה גיטא והדר שקל מינה חפץ ר' יוחנן פוסל בו וכ"ש בשלוחו ור"ל מכשיר בשלוחו וכ"ש בו. היינו דבאמת נחלקו בכל גוונא ששינה מן הנאמר לו גבי סדר הדברים, דלר' יוחנן הקפיד הבעל שיקח החפץ תחילה כדי שבכך תתן לו החפץ כדי לקבל הגט, ומשא"כ ר"ל סבר דהיות ולמעשה הביא הגט וקיבל החפץ עשה שליחותו והגט עשוי. אבל קשה דאם נחלקו בין בו ובין בשלוחו, למה הביא ר"ל מאמר זה דווקא כאן גבי שליח דווקא, דמשמע דהחידוש הוא במה שעשה שליח אחר בלא ששאל את המשלח, דמ"מ מה שעשה עשוי, והלא אין מחלוקתם כלל גבי השליח אלא גבי שינה סדר הדברים, ומה עניינו לכאן דווקא, וצ"ע.

ק.

בגמ' אמרו ליה מסור מילך קמי דירן דכי ייתי אבא בר מניומי ניתביניה ליה וליזיל וליתביניה לה אמר להו רב ספרא והא שליח שלא ניתן לגירושין הוא איכסופו. דהקשה עליהם רב ספרא איך יכול הוא למנות שליח ולומר מילי לב"ד ושהם ימנו מכוחו את אבא בר מניומי לשליח, הרי הוא אינו שליח לגירושין ואינו יכול כלל למנות שליח אחר לגירושין, ורק למסור הגט לאבא בר מניומי הוא נשלח, וממילא איך אמרו לו ליתן מילי לב"ד. היינו דהקושיא הוא שאיך יוכל למסור השליחות לב"ד בזמן שהוא עצמו אינו שליח, דמה שהוא מוסר הגט לאבא בר מניומי אינו בזה שליח לגירושין. אבל קשה דא"כ מי יאמר כאן גבי גט זה בפני נכתב ובפני נחתם, הרי אם שליח זה אינו שליח לגירושין, א"כ לא הימננהו חכמים לומר בפ"נ ונחתם בעד אחד, דאין לו כוח של שליח הגט, ומצד שני גם אבא בר מניומי לא יוכל להעיד כן, שהרי לא נכתב

ונחתם הגט בפניו, ואיך יתכשר גט זה כלל. ואלא תאמר דכ הימננהו לומר בפ"נ, א"כ כן יש לו דין שליחות לגירושין ומה הקשה כאן רב ספרא. וצריך לומר דבאמת אין קשר בין שליחות לגירושין להימננהו לומר בפ"נ בחד, דקולא זו שאקילו גבי עיגונא לא נמסר דווקא לשליח גירושין, אלא למביא את הגט ממדינת הים, וראיה לכך איכא מהא דאמרו לעיל (כד.) גבי אשה המביאה גיטה, דאמרו שהיא מוסרת הגט לשליח אחר או לב"ד ואומרת בפ"נ, והיא ודאי שאינה שליח לגירושין, שהרי באה רק למוסרו לשליח אחר, ומ"מ הימננהו בזה לומר בפ"נ.

קא.

בגמ' אמר להו כיון דלבתר תלתין יומין מצי מגרש כשליח שניתן לגירושין הוא ולחוש שמא פיים וכו'. היינו דהקשו על רבא איך שייך למסור גט זה לשליח אחר ולגרש בו, הרי יש לחשוש שפיים זה עם אשתו ובא עליה, וממילא הוי גט ישן שהוא פסול. אבל קשה למה דווקא על

רבא הקשו קושיא זו, דמשמע שהקושיא הוא על מה שנמסר לשליח אחר, הרי גם בשהיה אדם זה מוסר בעצמו הגט לאשה אחר תלתין יומין יקשה כן האיך ימסור זה הגט לאשה, והא יש לחוש שמא פיים. וצריך לומר דבאמת אין הקושיא על מעשה רבא עצמו דווקא, אלא הקושיא הוא על רבא איך לא נתן דעתו לחשש זה והסכים למסור הגט לשליח אחר ולגרש בו, ובאמת בכל גוונא גט כזה יהא אסור לימסר לאשה.

דף ל ע"א

קב. בגמ' ואף על גב דלא אתו לידיה אמר רב במכרי כהונה. ביאר רש"י דהקשה לגמ' האיך קנה זה את תרומותיו מן הכהן, הרי עדיין לא הגיעו כלל לידיו, וא"כ אין כאן כלל נתינה, ואיך יצא בזה ידי חיוב תרומות. ותירץ רב דאיירי כאן שהיה כהן זה שהלוח לו המעות ממכרי כהונה אצלו, דהיה רגיל ליתן לו כל תרומותיו, וממילא אסחו דעתייהו כל שאר הכהנים

מלקבל ממנו תרומותיו, ולכך הרי זה נחשב כאילו באו התרומות לידו של כהן זה, וממילא הרי זה המלוה קונה אותן מידו. אבל עדיין קשה דגם אם אסחו שאר הכהנים דעתייהו מתרומות אלו, ויכול לזכות בהם אותו כהן, מ"מ האיך היה כאן נתינה, ואיך יצא בזה ידי חיוב תרומות, דהגם דתירצת האיך יכול לזכות בהם כנגד שאר כהנים, נתינה עדיין אין כאן. ואולי יש לומר דזה ברור שאפשר להקנות תרומות אלו לחזקת כהן זה ולקנותו מידו, גם בלא שיגיעו לרשותו ממש, רק דהיה קשה לגמ' דאם יש כאן עוד כהנים איך יוכל להקנות לו התרומות בעוד הם רוצים ג"כ לקנותם, הרי עדיין לא באו התרומות לרשות אי מי מהם, וזה תירץ רב דהיות ואסחו דעתייהו שאר כהנים, לכך אפשר להקנות לאותו כהן ולקנותם מידו. אבל קשה איך שייך כלל לומר דאיירי כאן במכרי כהונה, הרי בהמשך משנתינו איירי בשאינו יודע

המלוה אם אותו כהן חי או לא, משמע דכבר אין נמצא כהן זה אצלו, וא"כ איך אפשר לומר דהוא ממכרי כהונה שלו, ושאר הכהנים אסחו דעתייהו מן תרומותיו, הרי אין כלל את אותו כהן שמייירי עליו, ולמה אסחו דעתייהו שאר כהנים. ואין לומר דכך היה בתחילה ואח"כ הלך זה למקום אחר וכדומה, דממילא משום הרגילות שנותן זה תרומותיו למכרי כהונה כבר אסחו דעתייהו שאר כהנים מתרומותיו גם אח"כ, דהרי אם עתה אין שם אצלו מכרי כהונה אין טעם שימשיכו שאר כהנים לאסיה דעתייהו מתרומותיו, ואלא מוכרחים לומר דלא איירי במכרי כהונה, ואיך תירץ דכן מיירי בהכי. וגם על שאר האמוראים כאן יקשה למה כשהקשו בגמ' כולוהו לא אמרו כרב, תירצו הם דזה משום שאין כתיב דבמכרי כהונה איירי, היה להם לומר דא"א שיהא מיירי בהכי וכנ"ל, ולמה לא דחו תירוצו של רב בטענה זו, וצ"ע.

קג. בגמ' נתייאשו הבעלים אין מפריש עליהם לפי שאין מפרישין על האבוד. היינו דאם נשתדפו שדותיו וראה שלא יהיו לו עוד תרומות ומעשרות, ואמר ווי לחסרון כים, כיון דנתייאש גם אם יחזור השדה ויוציא תבואה הפסיד חוב זה מן התרומות ומישרות, דאין מפרישין על האבוד. אבל קשה דגם אם נשתדפו שדותיו ובאותו שנה לא יהיו לו תרומות ומעשרות, מ"מ אחר שנה לכאורה יחזור שדהו להוציא פירות, וא"כ למה נאמר שהפסיד כל החוב, הרי על שנה הבאה לא התייאש ולא אמר ווי לחסרון כים. ועיין רש"י דבאמת ביאר דכאן איירי בשלהוה לו רק על תרומות ומעשרות של שנה זו, ולכך כיון דשתדפו שדותיו הפסיד כל החוב, דעל שנה הבאה לא פסק עמו לקבל תרומות ומעשרות הימנו. ומשמע מכאן שבאמת בפסק עמו לכמה שנים לא הפסיד כל החוב אלא רק של אותה שנה. אבל צריך עיון מה יהא בפסק

עמו לקבל תרומות ומעשרות משדה זו עד שיכלה החוב, אם בשנה שנשדפו שדותיו הפסיד חלק זה של החוב, או שהיות והוא פסק עמו עד שיכלה החוב ולא לפי שנה מסויימת לא הפסיד הלא כלום, וישלים חובו בשנים הבאות, וצ"ע בזה.

דף ל ע"ב

קד. בגמ' תניא רבי אומר יורשין שירשו ומי איכא יורשין דלא ירתי אלא אמר ר' יוחנן שירשו קרקע ולא שירשו כספים אמר ר' יונתן הניח מלא מחט וכו'. היינו שרבי בא לומר דמה שאמרו במשנה דיטול רשות מן היורשין איירי בשירשו קרקע, דמצוה עליהם לפרוע חוב אביהם, אבל בשירשו כספים שאין להם מצוה לפרוע לא מיירי הכי. אבל קשה דאטו בהכרח איירי שמכריחין את היורשים ליתן לו רשות לקחת מעשרות מכוּחם, הרי באם ירצו יתנו לו רשות ואם ללאו לאו, וממילא למה אמר רבי דאיירי דווקא שבירשו קרקע, הרי גם

בשירשו כספים אם יתנו לו רשות למה לא יקח מכוּחם המעשרות, דהגם שאין להם מצוה לפרוע חוב אביהם, מ"מ אם ירצו יתנו לו רשות למה לא יעשה כן. ובפרט קשה למה דנחלקו ר' יונתן ור' יוחנן אם על קרקע מלא מחט יקח מלא מחט או יותר, למה יהא תלוי הדבר בגודל הקרקע, ולמה לא יתנו למלוה אם ירצו רשות ליקח כנגד כל החוב גם בשירשו מלא מחט אפי' לר' יונתן, וגם לר' יוחנן למה רק משום מעשה דקטינא דאביי הוא דהסכים שיוכל ליקח כנגד כל החוב, הרי בלאו הכי היה לו ליקח כן, דמה הטעם שלא יקח אם יתנו לו רשות אלו היורשין. וצריך לומר דבאמת גם כשיתנו לו היורשין רשות אין בידם ליתן לו כמה שירצו, דהרי כל הדבר שהסכימו רבנן ליתן לו לקחת מן המעשרות או מן התרומות, הוא תקנה שתקנו כדי שימצאו מי שילווה להם מעות, וממילא זה תקנו רק לגבי הלואה עצמו, אבל אחר שמת לא היה צריך להיות

כלל תקנה בזה, אלא היות
וימנעו הלויים מלהלוות אם יהא
דינם גרוע משאר לווים, לכך
תקנו להם כשאר לווים לקבל מן
היורשים כנגד הקרקע, אבל
בשירשו כספים דגם בשאר
לווים מפסידים החוב, גם ללווים
אלו שהלוו על המעשרות לא
תיקנו להם יותר.